

Svar på skriftligt spörsmål SSS 138/2019 rd

Svar på skriftligt spörsmål om regeringens åtgärder för att förebygga sexuella trakasserier mot barn och ungdomar

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 138/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Sari Sarkomaa /saml m.fl.:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att förebygga sexuella trakasserier som barn upplever och för att förstärka metoder för att ingripa i trakasserierna och

hur ämnar regeringen utreda både flickornas och pojkarnas behov av hjälp och stöd så att ingen blir ensam utan stöd?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Statsminister Antti Rinnes regeringsprogram från den 6.6.2019 innefattar ett löfte om icke-diskriminering. Mänskliga rättigheter och mänsklig värdighet framhävs. På den grunden byggs ett jämlikt Finland. Enligt programmet är vårt land tolerant, tillgängligt och respekterar och främjar vars och ens mänskliga rättigheter. I Finland råder nolltolerans mot mobbning och rasism. När det gäller respekten av de mänskliga rättigheterna följer vi Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter och dess tilläggsprotokoll.

I enlighet med regeringsprogrammet ska det säkerställas att alla som går ut grundskolan slutför en utbildning på andra stadiet. Stödtjänsterna med låg tröskel, studiehandledningen och elev- och studerandevårdstjänsterna förstärks så att barn och unga får det stöd de behöver. Man kommer att se över lagstiftningen om specialundervisning och hur den inkluderar elever som ingår i den fungerar samt hur de resurser som anvisats räcker till med tanke på likabehandlingen av elever och lärarnas ork. Samtidigt ska läroanstalternas verksamhetskultur som präglas av gemenskap och elevernas och de studerandes roller och möjligheter att påverka i skolgemenskapen stärkas.

Nolltolerans gäller för skolmobbning och läroinrättningarnas personal, elever och studerande erbjuds utbildning i hur man identifierar och ingriper i mobbning. Enligt regeringsprogrammet ska det fästas vikt också vid identifiering och förebyggande av diskriminerande mobbning.

Barn och ungas sexuella integritet är mycket också en fråga om jämlikhet och mänskliga rättigheter. Under den här regeringsperioden blir jämställdhets- och likabehandlingsplanerna på de olika utbildningsstadierna förpliktande för utbildningsanordnaren.

Svar på skriftligt spörsmål SSS 138/2019 rd

Enligt lagen om grundläggande utbildning har en elev som deltar i undervisningen rätt att få undervisning enligt läroplanen, elevhandledning och tillräckligt stöd för inläring och skolgång genast när behov uppstår. Den som deltar i undervisning har rätt till en trygg studiemiljö.

I grunderna till läroplanen för den grundläggande utbildningen har välbefinnande fastställts till en av de principer som styr utvecklandet av verksamhetskulturen i den grundläggande utbildningen. Eleverna stötts till en gemenskap som inte godkänner mobbning, sexuella trakasserier, rasism eller annan diskriminering. Gemenskapens strukturer och rutiner främjar välbefinnande och trygghet och skapar så förutsättningar för inläring. Utbildningsanordnaren tar fram en plan för att skydda eleverna mot våld, mobbning och trakasserier som en del av elevvårdsplanen.

Enligt gymnasielagen har studerande rätt till en trygg studiemiljö. Utbildningsanordnaren ska skydda de studerande från mobbning, våld och trakasserier.

I gymnasielagen har den studerandes rätt till studiehandledning och elevvård också bekräftats och detta har beaktats även i beredningen av de nya grunderna för läroplanen. I de tematiska studierna i de nya grunderna för läroplanen kommer sexual- och jämställdhetsfostran att beaktas som ett av de övergripande temana.

Även inom yrkesutbildningen har den studerande rätt till en trygg studiemiljö. Studerande i yrkesinriktad grundexamensutbildning och i utbildning som handleder har rätt till studerandevård och studerandevårdens tjänster. Den studerande har i olika inlärningsmiljöer rätt till sådan undervisning och handledning som stöder de studerandes utveckling till goda, harmoniska och bildade människor och aktiva samhällsmedlemmar.

Enligt lagen om elev- och studerandevård svarar utbildningsanordnaren för att det för varje läroanstalt utarbetas en *elevhälsoplan* för hur elevhälsoverksamheten ska genomföras, utvärderas och utvecklas. Även planen för att skydda studerande för våld, mobbning och trakasserier ska föras in i den läroanstaltens elevhälsoplan.

Utbildningsstyrelsen har publicerat en praktisk guide om förebyggande av sexuella trakasserier och ingripande för grundskolor, gymnasier och yrkesinriktade läroanstalter på andra stadiet.

Det riksomfattande Lärarutbildningsforumet har utarbetat en för lärarutbildarna gemensam förbindelse i syfte att förebygga sexuella eller könsbaserade trakasserier samt annat osakligt bemötande inom lärarutbildningen. Innehåll gällande minskade sexuella trakasserier och förebyggande åtgärder beaktas i lärarutbildningen. Med gemensamma handlingsprinciper har det säkerställts att lärarna har beredskap och redskap för att känna igen osakligt bemötande samt för ingripande och avväjning. Det är viktigt att de som utexamineras och lärare i början av sin karriär har tillgång till modeller för växelverkan, metoder och stöd i syfte att arbeta i skolans mångformiga verksamhetsmiljö.

Enligt lärarutbildningens förbindelse styrs verksamheten i lärarutbildningen av fem riktlinjer: 1) Vi känner till lagstiftningen och förhållningsreglerna 2) Vi identifierar trakasserier och vidtar genast åtgärder 3) Vi kan agera i en situation där det förekommer trakasserier 4) Vi ger kommande

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 138/2019 rd

lärare verktyg och garantera att kompetensen är uppdaterad och 5) Vi garanterar en trakasserifri studiemiljö.

I det riksomfattande projektet SetSTOP om utveckling av jämställdhetsplanering och jämställdhetsarbete som beaktar kön och andra skillnader i de finländska lärarutbildningarna har det producerats läromaterial och arbetsredskap med vilka jämställdheten mellan könen och likabehandling stärks och temana om lindrigare segregation ingår i läroplanerna för Finlands lärarutbildningar (gymnasie-, ämnes- och yrkesinriktad utbildning, småbarnsfostran och lärarutbildning för specialutbildning) och studiehandledarutbildningen.

Undervisnings- och kulturministeriet beviljar under hösten 2019 högst en miljon euro i specialbidrag för utveckling av konkret praxis och åtgärder som förebygger lockande och utnyttjande av barn och unga i den mångmediala världen. Syftet är att styra och lära barn och unga att handla på ett tryggare och mera medvetet sätt i den mångmediala världen och att förstå sina egna rättigheter. Meningen är också att utveckla undervisningen och handledningen så att eleverna lär sig att använda och utforska olika data- och kommunikationstekniker, att förstå olika tjänsters användningsregler och sekretessinställningar och att eleven vet vem kan kontakta i skolan och hur, om man upplever något otrevligt, skrämmande eller störande i sociala medier.

Helsingfors 14.10.2019

Undervisningsminister Li Andersson